

Styrdokument

Diarienummer:
KS/2025:185

Riktlinjer för kamerabevakning

Styrdokumentsuppgifter

Kategori av styrdokument	Normerande styrdokument
Dokumenttyp	Riktlinje
Gäller för	Kommungemensamt styrdokument
Antaget	Kommunstyrelsen den 3 november 2025 § 160
Ikraftträdande	<i>Den 1 december 2025</i>
Giltighetstid	Tills vidare
Dokumentansvarig	Chef kommunledningskontorets avdelning för hållbar samhällsutveckling

Innehåll

Riktlinjer för kamerabevakning	3
1. Inledning.....	3
2. En kompletterande skyddsåtgärd	3
3. Syfte	3
4. Mål	4
5. Lagrum	4
5.1. Inledning.....	4
5.2. Kamerabevakningslagen	4
5.3. Dataskyddsförordningen	4
6. Definitioner	5
6.1. Kamerabevakning.....	5
6.2. Personbevakning	5
6.3. Varaktig personbevakning.....	5
6.4. Regelbunden personbevakning	5
6.5. Upplysningskrav.....	6
6.6. Aktiv kamerabevakning	6
6.7. Passiv kamerabevakning	6
7. Förutsättningar för kamerabevakning	6
7.1. Rättslig grund	6
7.2. Intresseavvägning.....	6
7.3. Tillsyn.....	6
7.4. Ändrade förhållanden	6
8. Ansvarsfördelning	7
8.1. Nämnderna	7
8.2. Systemägare (Kommunledningskontoret).....	7
8.3. Systemförvaltare (Kontoret för samhällsbyggnad)	7
8.4. Enheten för social hållbarhet och säkerhet.....	7
9. Kommunikation/Information	7
9.1. Information.....	7
10. Hantering av inspelat material.....	8
10.1. Principen om uppgiftsminimering.....	8
10.2. Förvaring av inspelat material.....	8
10.3. Behörighet, granskning och utlämnande av inspelat material.....	9
10.4. Sekretess.....	9
11. Underhåll och service.....	10

Riktlinjer för kamerabevakning

1. Inledning

Upplands Väsby kommun har idag ett flertal uppsatta och driftsatta kamerainstallationer, framför allt placerade på skolor men även i stationsområdet. Det vanligaste ändamålet, eller syftet, med kamerabevakning är att förebygga, förhindra, upptäcka eller fungera som ett stöd i att utreda brott. Andra ändamål kan exempelvis vara att förebygga, förhindra eller upptäcka ordningsstörningar eller olyckor.

Upplands Väsby kommun har högt ställda mål om att vara säkert och tryggt för dem som bor, besöker och verkar i kommunen. Kommunen ska verka för att minska motivationen att begå brott, att brott ska göras mindre lönsamma och svårare att utföra samt att upptäcktsrisken ska öka. Kamerabevakning i brottspreventivt syfte ska vara långsiktig, vila på vetenskaplig grund och utvärderas systematiskt.

2. En kompletterande skyddsåtgärd

Kamerabevakning är ett komplement till andra brottsförebyggande åtgärder. Som exempel på andra åtgärder för att förebygga brott kan nämnas:

- Översyn av förvaring och märkning av stöldbegärlig materiel, t.ex. inlåsning av särskilt värdefull utrustning, förstärkt skalskydd till vissa rum och utrymmen samt DNA-märkning
- Översyn av lås- och larmsystem samt tillträdes rutiner
- Borttagande av träd, buskar och plank etc. som skymmer sikten och förhindrar insyn
- Komplettering av ytterligare eller bättre belysning
- Koppling till larmcentral för möjlig utryckning av väktare/ordningsvakter/poliser
- Ändring av användningen av lokaler i fastigheter som ger flera besökare och används en större del av dygnet
- Borttagande av brännbart material såsom närliggande förråd, containrar och papperskorgar
- Förläggning av gång och cykelvägar, motionsslingor och bilvägar förbi utsatta fastigheter m.m.

3. Syfte

Kamerabevakning syftar till att upptäcka och registrera brottsliga handlingar på, i och vid kommunens fastigheter, vid allmänna ytor, samt finnas som stöd vid utredning av brott.

I kombination med andra brottsförebyggande metoder kan kamerabevakning vara en verksam metod för att minska flertalet olika brottstyper.

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra Upplands Väsby kommuns förhållningssätt vad gäller användning av kamerabevakning samt beslutsgång och ansvarsfördelning. Riktlinjen åskådliggör även vilka regler som gäller för att möjliggöra uppsättning och användande av bevakningskameror vid kommunens fastigheter, lokaler och platser.

4. Mål

Ändamålet med kamerabevakningen i Upplands Väsby kommun är att öka säkerheten och tryggheten samt minska risken och begärligheten att begå brott. Detta ska gälla både på platser dit allmänheten har tillträde och på platser dit allmänheten inte har tillträde. Kommunen ska, där behovet finns, bedriva kamerabevakning för att förebygga, upptäcka och hantera eventuella eller redan inträffade brott, ordningsstörningar och övriga situationer som påverkar tryggheten negativt samt för att minska skadegörelse och minimera ekonomiska förluster. Kamerabevakningen kan även ligga till grund för framtida styrning av andra brottsförebyggande åtgärder.

5. Lagrum

5.1. Inledning

Möjligheten att bedriva kamerabevakning styrs av två lagar: Kamerabevakningslagen KBL (2018:1200), och Dataskyddsförordningen (EU2016/679). Utöver dessa två styrande lagar finns även lagar som har viss påverkan på hanteringen av kamerabevakning, såsom Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

5.2. Kamerabevakningslagen

Kamerabevakningslagens syfte är att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning.

5.3. Dataskyddsförordningen

Kamerabevakningslagens bestämmelser kompletterar dataskyddsförordningens bestämmelser om skydd för personuppgifter.

Ett av syftena med dataskyddsförordningen är att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Rätten till privatliv uttrycks i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR). I EKMR ges en rätt till respekt för privat- och familjeliv, hem och korrespondens. Konventionen har införts som lag i Sverige. Även i EU:s stadga om grundläggande rättigheter uttrycks rätten till respekt för privat- och familjeliv. Här finns också en särskild bestämmelse om rätt till skydd för personuppgifter. Stadgan är rättsligt bindande för EU:s medlemsstater. På svensk nivå finns en grundlagsstadgad rätt till skydd för den personliga integriteten i samband med behandling av personuppgifter i regeringsformen. Dessa grundläggande bestämmelser om rätt till privatliv och skydd för personuppgifter ligger till grund för närmare lagstiftning om behandling av personuppgifter, som i dataskyddsförordningen.

Utgångspunkten när det gäller kamerabevakning är att bildmaterial som inhämtas genom sådan bevakning anses vara integritetskänslig. Det innebär att kraven på skydds- och säkerhetsåtgärder är höga. Enligt Dataskyddsförordningen får personuppgifter bara samlas in för särskilda, uttryckligen angivna och berättigade ändamål och får inte användas för något annat syfte. Detta innebär att avsikten med kamerabevakningen måste bestämmas innan bevakningen påbörjas.

6. Definitioner

6.1. Kamerabevakning

Med kamerabevakning avses att en tv-kamera, ett annat optisk-elektroniskt instrument eller en därmed jämförbar utrustning, utan att manövreras på platsen, används på ett sätt som innebär varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning.

Med kamerabevakning avses även att en separat teknisk anordning för avlyssning eller upptagning av ljud används i samband med sådan användning av utrustning som avses i föregående stycke eller att en separat teknisk anordning används för att behandla bild- och ljudmaterial som tagits upp med sådan utrustning. Därmed omfattas i princip alla typer av kameror där bildupptagningen förmedlas vidare till en elektronisk bildskärm eller lagras på ett elektroniskt medium.

6.2. Personbevakning

Med personbevakning avses att personer kan identifieras genom bevakningen. Det krävs att sådana kännetecken kan iakttas som gör att man utan större osäkerhet kan skilja de personer som iakttas från andra personer. Så är fallet om hela personen eller personens ansikte syns tydligt. Även sådant som utmärkande klädsel, speciella kropps rörelser eller särskild kropps-konstitution kan möjliggöra identifiering.

6.3. Varaktig personbevakning

Med varaktig personbevakning avses t.ex. bevakning med en kamera som under en längre tid är placerad på eller riktad mot en plats där människor normalt vistas. Bevakning med en kamera som är placerad på ett torg, i en butik, i ett väntrum eller i en buss, är därmed normalt att bedöma som sådan varaktig personbevakning som gör att lagen är tillämplig.

6.4. Regelbunden personbevakning

Med regelbundet upprepad personbevakning menas personbevakning vid ett flertal tillfällen. I kravet på regelbundenhet ligger att det i första hand ska vara fråga om tillfällen som ligger relativt nära varandra i tiden. Även bevakning vid tillfällen som är mer utspridda kan betraktas som regelbunden om det är fråga om systematisk användning av bevakningsutrustning.

Därmed omfattas exempelvis sådana rörliga kameror som är monterade på en drönare av lagens tillämpningsområde, om användningen innebär att människor ofta passerar i kamerornas upptagningsområde på ett sätt som gör dem möjliga att identifiera.

6.5. Upplysningskrav

Krav på upplysning innebär en skyldighet att informera allmänheten om kamerabevakningen. Upplysning om kamerabevakning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamhets sätt. Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen, ska en särskild upplysning lämnas om detta.

6.6. Aktiv kamerabevakning

Vid aktiv kamerabevakning, bedrivs bevakningen i realtid dygnet runt av larmcentral, som gör det möjligt att avvärja brottslig verksamhet, ordningsstörningar och övriga situationer som påverkar tryggheten negativt i samma skede som de sker.

6.7. Passiv kamerabevakning

Med passiv kamerabevakning menas kameror som spelar in och lagrar bilder utan att någon mänsklig hand hanterar bilderna under bevakningstiden.

7. Förutsättningar för kamerabevakning

7.1. Rättslig grund

Innan kamerabevakning påbörjas måste verksamheten säkerställa att de har en rättslig grund för sin kamerabevakning. För kommunens verksamheter är den vanligaste rättsliga grunden en uppgift av allmänt intresse.

7.2. Intresseavvägning

Kamerabevakning får endast bedrivas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Det innebär att verksamheterna måste genomföra en intresseavvägning för att säkerställa att kamerabevakningen är i enlighet med kamerabevakningslagen.

7.3. Tillsyn

Integritetsskyddsmyndigheten ansvarar för all tillsyn av kamerabevakning i Sverige och kan besluta om sanktionsavgift vid överträdelser av gällande bestämmelser eller beslut. Kommunen kan bli skyldig att betala skadestånd.

7.4. Ändrade förhållanden

Personuppgiftsansvarig ska utvärdera pågående kamerabevakning minst en gång per år. För att underlätta utvärderingen ska verksamheterna följa och dokumentera utvecklingen på den bevakade platsen. I vissa fall kan det bli aktuellt med en ny intresseavvägning. Vid behov ska en översyn av genomförda konsekvensbedömningar genomföras.

Eventuella förändringar av det bevakade området p.g.a. ändrad belysning, omflyttning av möbler, skärmar, etc. kan detta påverka kamerabevakningen. En analys med hänsyn till kameraplacering, täckningsområde och ljussättning bör göras innan förändringar av lokalen och omflyttning utförs.

Kommunen ska tillse att bevakningen inte bedrivs i större omfattning än vad som behövs för att tillgodose ändamålen med bevakningen. Detta omfattar både placering, riktning, tidsinställningar etc.

8. Ansvarsfördelning

8.1. Nämnderna

Nämnderna är personuppgiftsansvarig och beslutar om den kamerabevakning som utförs i deras verksamhet. Nämnderna initierar behovet av kamerabevakning och enligt denna riktlinje upprättas en behovs- och kostnadsanalys.

Kommunstyrelsen står för finansieringen av såväl förarbete som inköp, bevakning och drift för kamerabevakning som utförs i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka brottslig verksamhet, förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar.

8.2. Systemägare (Kommunledningskontoret)

Kommunledningskontoret är systemägare samt beslutar om inköp och driftsättning i vissa fall. Systemägaren kan utse en systemförvaltare som ansvarar för den dagliga driften av kamerabevakningen.

8.3. Systemförvaltare (Kontoret för samhällsbyggnad)

Systemförvaltare tillika Kontoret för samhällsbyggnad tillser att utrustningen driftsätts av extern aktör. Vid driftsättning ska systemet testas och de lagrade bilderna ska kontrolleras så att de är av tillräckligt hög kvalitet för ändamålet. Vid uppstart ska referensbild tas och förvaras för framtida korrigeringar. Samtliga kameror och tillhörande utrustning ska märkas för att kunna identifieras i den kommunövergripande förteckningen samt stöldskyddsmärkt enligt kommunens rutiner.

8.4. Enheten för social hållbarhet och säkerhet

Enheten för social hållbarhet och säkerhet på Kommunledningskontoret ansvarar för att föra en förteckning över pågående bevakning. Enheten för social hållbarhet och säkerhet ansvarar också för att stötta övriga nämnder i att genomföra intresseavvägningen. Om en konsekvensbedömning behöver genomföras ska även dataskyddsamordnare och dataskyddsombud involveras i arbetet.

9. Kommunikation/Information

9.1. Information

Den som bedriver bevakning är skyldig att informera allmänheten om detta, t.ex. genom tydlig skyltning. Denna skyldighet inträder när bevakningsutrustningen sätts upp och omfattar alla typer av bevakning. Information om att kamerabevakning sker skall finnas genom tydlig

och anpassad skyltning vid grindar, gångstigar, dörrar till berörd byggnad/fastighet eller annan lämplig plats. Informationen ska innehålla uppgifter om:

- Att det är kommunen som kamerabevakar
 - Kontaktuppgifter till kommunen och personuppgiftsansvarig
 - Kontaktuppgifter till kommunens dataskyddsombud
- På kommunens webbsida ska det även framgå följande:
- Ändamål med kamerabevakningen
 - Den rättsliga grund som kommunen stödjer sig på för att få kamerabevaka
 - Hur länge kommunen kommer att lagra uppgifterna
 - Vilka rättigheter de registrerade har, till exempel att begära att uppgifter raderas
 - Att de registrerade kan anmäla till Integritetsskyddsmyndigheten om de tycker att kommunen bryter mot lagar, regler eller avtal

Enheten för social hållbarhet på Kommunledningskontoret ansvarar för att den generella informationen på kommunens webbsida är aktuell

10. Hantering av inspelat material

10.1. Principen om uppgiftsminimering

Principen innebär att så få personer som möjligt ska bevakas för att uppnå syftet med kamerabevakningen. Om kommunen exempelvis vill bevaka en skolkorridor vid skolmatsalen ska kommunen begränsa kamerans upptagningsområde till just skolkorridoren, och inte filma sittande elever i skolmatsalen. Fundera över om kommunen behöver kunna identifiera personer på bilden. Om inte, så kan bilden exempelvis maskera för att alltså begränsa personuppgiftsbehandlingen.

10.2. Förvaring av inspelat material

Personuppgiftsansvarig ansvarar för att inspelat material förvaras enligt följande:

- I låst och inbrottslarmat utrymme
- Inpasserings- och tillträdeskontroll till de utrymmen där utrustningen förvaras
- Platsen/rummet ska inte vara skyltad eller på annat vis avslöjas för obehöriga. Platsen för inspelningsutrustningen måste vara avsedd för den aktuella utrustningen för att undvika att utrustningen t.ex. överhettas. Det bör finnas en lokal strömkälla som garanterar strömförsörjning vid strömavbrott
- Inspelat material får inte läggas in i annan databas, ärendehanteringssystem eller liknande förutom i det system som är avsett för kamerabevakning
- Behörighetssystem som begränsar antalet användare, identifierar användarna samt bekräftar användarnas identitet ska finnas. En skärmsläckare med lösenord ska finnas
- De inspelade bilderna får inte sparas längre än nödvändigt för att uppnå syftet med bevakningen. När fasta eller löstagbara lagringsmedier som innehåller inspelat bildmaterial från kamerabevakning inte längre behövs för sitt ändamål, alternativt att den längsta bevarandetiden enligt meddelat tillstånd har löpt ut, ska det inspelade bildmaterialet raderas på sådant sätt att uppgifterna inte kan återskapas

- Målsättningen för Upplands Väsby kommun är att i ett framtida scenario finns all mjukvara kring kameraområdet samlat på ett ställe. Behörigheterna styr informationstilldelningen

10.3. Behörighet, granskning och utlämnande av inspelat material

Enheten för social hållbarhet på Kommunledningskontoret är ansvarig för det inspelade materialet. Enheten utser de personer som har behörighet att granska bilderna. Antalet personer ska begränsas och dokumenteras av personuppgiftsansvarig eller av denne utsedd tjänsteman.

Systemförvaltare, i samråd med leverantör, ansvarar för att skapa inlogg i systemet för respektive användare. Granskning av bilder får endast ske då tillbud inträffat eller då misstanke råder om att ett tillbud skett. Med tillbud avses i detta fall icke tillåtna handlingar som exempelvis skadegörelse, stöld eller våld. Tillbudet ska vara konkret på så sätt att det ska röra sig om avgränsad plats, avgränsad tid eller person.

Inspelade bilder omfattas av sekretess och får endast lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter. Utlämnande av bilder sker i normalfallet genom att Polisen kontaktar enheten för social hållbarhet och säkerhet och begär in underlag med anledning av pågående förundersökning.. Enheten för social hållbarhet och säkerhet i sin tur kontaktar personuppgiftsansvarig som tillser att behörig person tar ut bilderna och delger Polisen. Utlämnande av inspelat material ska endast göras via krypterat USB-minne.

Bilderna måste hanteras så att missbruk motverkas. Det måste exempelvis kunna garanteras att bilderna inte ändrats eller att obehöriga personer använder bilderna. Granskning av bilder ska dokumenteras/loggas avseende på datum, tid, åtkomst/ändring/utplåning/kopiering och granskande personer. Detta dokumenteras automatiskt i systemet.

10.4. Sekretess

Av integritetsskyddsskäl är det angeläget att spridningen av bild- och ljudmaterial om en enskilds personliga förhållanden som har inhämtats genom kamerabevakning begränsas. Ju fler som får tillgång till sådant material, desto större är risken för att materialet används för ändamål som inte är berättigade. Regleringen av möjligheterna att lämna ut material från kamerabevakning ger således uttryck för en avvägning mellan, å ena sidan, intresset av att material från kamerabevakning kommer till användning för de avsedda ändamålen och, å andra sidan, intresset av att begränsa spridningen av materialet.

Avvägning måste göras för att säkerställa att bild- och ljudmaterial inte används på annat sätt än för ändamålet.

Offentlighets- och sekretesslagen gäller för myndigheter.

Bild- och ljudmaterial från kamerabevakning omfattas av en tystnadsplikt enligt kamerabevakningslagen och ska skyddas mot obehörig åtkomst eller obehörigt utnyttjande. Kommunen ska som myndighet istället för kamerabevakningslagen tillämpa offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. När det gäller material från kamerabevakning är det bestämmelsen i 32 kap. 3 och 3a §§ OSL som blir aktuella.

11. Underhåll och service

Kameraanläggning inklusive system ska regelbundet kontrolleras av systemförvaltare. Ansvar för att underhåll och service av kameraanläggningen görs genom egen eller extern aktörs försorg ligger också hos systemförvaltaren.

Vid driftsättning av systemet ska leverantören ge berörda personer grundlig utbildning och det ska finnas lättförståeliga instruktioner på plats. Minst en gång per år bör all behörig personal ompröva sina kunskaper i systemet. Om systemet ändras ska alla berörda informeras om detta. Uppföljning bör även ske i efterhand där man kontrollerar att alla berörda har fått informationen kring ändringar.

Reparation och service av bevakningsutrustning och tillhörande IT-utrustning där material från kamerabevakning hanteras ska ske på ett sådant sätt att bildmaterialet inte blir tillgängligt för obehöriga.